

Landschap Noord-Holland

Bijzondere veenmosorchis bijeenkomst

Op 15 juli 2015 jl. kwamen vanuit het hele land beheerders en onderzoekers bij elkaar. Al deze beheerders beheren terreinen waarin de Veenmosorchis voorkomt.

De aanleiding was het afronden van een onderzoek dat B-WARE heeft uitgevoerd. Landschap Noord-Holland heeft in 2013 een lustrumprijsvraag gewonnen met een onderzoeksvoorstel voor de Veenmosorchis n.a.v. het 10 jarig bestaan van B-WARE. In het onderzoek is gekeken naar standplaatsfactoren en habitateigenschappen van de Veenmosorchis (*Hammarbya paludosa*). Uit het onderzoek van Gijs van Dijk en Roos Loeb is duidelijk naar voren gekomen onder welke standplaatsfactoren de Veenmosorchis voorkomt in Nederland. Zie ook het artikel over dit onderzoek in dit blad.

Naast het onderzoek van B-WARE is er ook over aanvullend onderzoek gesproken, waaronder onderzoek aan welke mycorrhiza geassocieerd zijn aan de Veenmosorchis door Rogier van Vugt (Hortus botanicus, Leiden) en Barbara Gravendeel (Naturalis, Leiden). Er lijkt een schimmel

Veenmosorchis (foto: Bas van de Riet)

gevonden te zijn die van belang is bij de kieming van de Veenmosorchis. Barbara en Rogier zullen dit onderzoek de komende jaren voortzetten. Tevens is het gelukt om Veenmosorchis in vitro op te kweken met basismateriaal afkomstig uit het IJperveld (Landschap Noord Holland). Een (steriel) gekweekt exemplaar kan van belang zijn bij het verdere onderzoek naar mycorrhiza of genetica.

Ook is afgesproken dat door B-WARE en Science4nature in samenwerking met beheerders, een monitoringsprotocol geschreven wordt om populaties, individuele planten en standplaatsfactoren op een gestandaardiseerde methode te monitoren. Er is meer kennis nodig over de populatiedynamica en genetica om beter inzicht te krijgen in lange termijnbehoud van deze soort. Over standplaatsfactoren en beheer is ondertussen

zoveel bekend dat er plannen zijn een factsheet 'beheer voor Veenmosorchis' te maken, zodat de kennis voor alle beheerders gemakkelijk beschikbaar komt.

Martin Wittevelde, ecooloog Landschap Noord-Holland

Landschap Overijssel

Hoogveenglanslibel ontdekt in het Wierdense Veld

In het Wierdense Veld, een Naturazoo gebied tussen Nijverdal en Wierden, is de Hoogveenglanslibel ontdekt. De Hoogveenglanslibel was tot voor kort alleen bekend van enkele hoogveengebieden op de grens met Duitsland, een locatie in Noord-Brabant en een locatie in Limburg. De laatste jaren worden er echter meer locaties ontdekt van deze onopvallende libellensoort. Afgelopen voorjaar is daar de locatie van het Wierdense Veld bijgekomen; het is nu voor het eerst dat de libel zo ver westelijk in Overijssel is gevonden. De Hoogveenglanslibel is een kritische soort die alleen voorkomt in goed ontwikkelde hoogvenen. De larven leven in zure en arme omstandigheden en zijn daardoor langzame groeiers; ze doen er minstens drie jaar over voordat ze als libel uit hun huidje sluipen. Pas uitgeslopen libellen vliegen weg van de voortplantingslocaties en zoeken beschutting in het bos. Bij veenputjes waarin voortplanting plaatsvindt kunnen af en toe de patrouillerende mannetjes gezien worden. Hier vliegen ze vaak geruime tijd boven de putjes heen en weer waardoor ze dan relatief goed te bekijken zijn.

Vers mannetje Hoogveenglanslibel (foto: Michiel Poolman)

Landschap Overijssel heeft de afgelopen jaren diverse maatregelen genomen om de waterhuishouding in het Wierdense Veld te verbeteren. Belangrijk voor het herstel van hoogvenen is het realiseren van een stabiel waterpeil.

Om verdere verdroging tegen te gaan, is hiervoor in 2011 een foliescherm in de randzone van het gebied ingegraven. Dit foliescherm is tot op de onderliggende zandbodem ingegraven om de laterale afstroming naar het omliggende landbouwgebied zoveel mogelijk te beperken. Dit heeft geresulteerd in een geleidelijke vernatting van het gebied waarvan verschillende soorten flora en fauna geprofiteerd hebben.

De vernattingsmaatregelen bieden tevens nieuwe voortplantingsmogelijkheden voor de Hoogveenglanslibel door het ont-

staan van nieuwe locaties met levend hoogveen. De aanwezigheid van de Hoogveenglanslibel is een bevestiging dat het Wierdense Veld een zeer waardevol gebied is van een hoge natuurkwaliteit.

Michiel Poolman, Projectmedewerker Ecologie, Landschap Overijssel